

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben: Félévre 6.— kor., negyedévre 3.— kor.
Vidéken: Félévre 9.— kor., negyedévre 4.50 kor.

Felelős szerkesztő:

MÓRICZ PÁL.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Dégenfeld-tér 2. szám. — Telefon 412. szám.
Egyes szám ára 4 fillér.

A balmazújvárosi birtokmegoszlásról.

Balmazújváros, augusztus 25.

A „Huszadik század“ és a „Köztelek“ a balmazújvárosi birtokviszonyokkal és a balmazújvárosi földmivelő nép kereseti helyzetével foglalkozván, újabb szólásra készítetnek azon bizalom folytán, mellyel lakostársaim jelentékeny része felém fordult abból az alkalomból, hogy a Semsey-féle hitbizomány jövőjére vonatkozó tervezet tekintetében hallatni akarta szavát.

Ez a jobsorsra érdemes magyar nép velem együtt azon reménységben ringatta magát, hogy mégis csak eljön az ideje annak, mikor a balmazújvárosi olyannyira aránytalan birtokviszonyok szerencsés kiegyenlítést nyernek; illetve az itteni földmivelő nép vagyoni erősödése a hitbizománynak másuvá áttétele folytán — parcelláztatván az itteni fekvőség — lehetővé lesz téve.

A „Köztelek“ tárcarovatában Békessy László ur adatai nyomán közölt „megjegyzések“, mint azokat a „Debreczen“-ben olvasom, azon benyomást teszik rám, hogy itt a kérdéses birtokrendezési terv ellen irányuló adatokkal állunk szembe; vagyis világosabban szólva, ama terv ellen akció készül. Köszönet a „Debreczen“-nek, hogy a „megjegyzé-

seket“ való értékükre szállítja le az által, hogy közli azt a szomorú, de mégis megnyugtató tény, hogy érdemes alispánunk: Kovács Gyula a szegényebb munkás nép érdekében felemelte már gondoskodó szavát s ezzel megcáfolja egyuttal a „Huszadik század“, izgalmat keltő ama cikkét, mely a balmazújvárosi nép nehéz helyzetéért egyebek között a közigazgatást is felelőssé teszi.

Nagy örömmre szolgálna, ha illetékes helyről határozott cáfolatot kapnék azon feltevésre, hogy a „megjegyzések“ a balmazújvárosi birtokviszonyok rendezése ellen irányulnak s amennyiben a balmazújvárosi nép anyagi helyzete a közölt adatoknak alatta marad, a differenciát vagy az adatok szolgáltatója, vagy a „megjegyzések“ írója csak legalább erre az évre kiegyenlitené.

Sajátságosan hullámszik ez a balmazújvárosi ügy, oly ellentétes motívumai vannak ennek, hogy szinte tapogatja az ember a koponyáját belé: meg van e még? A „Huszadik század“ „a rossz közigazgatást, a kedvezőtlen birtokmegoszlást, de főleg a Semsey-féle uradalom nagybérletes gazdálkodási rendszerét okolja azért, hogy a balmazújvárosi nép a földbirtok révén nem jut elegendő keresethez“, a „Köztelek“ tárcarovata szerint pedig van itt a népek földje is keresete is elég: a cselédember családjával évente 1016 korona és 80 fillért, a napszámos 600 koronát kereshet, egy földműves családra pedig átlagban 10 és egynegyed katasztrális hold föld esik. Hogy a közigazgatás nem oka a nehéz helyzetnek, itt Hajdu vármegyében

elég e tekintetben Kovács Gyula alispánunkra hivatkozunk, ki kétségtelen tanujelét adja a nép helyzete iránti érdeklődésének; hogy pedig nem olyan rózsásak az állapotok, mint ahogy a „megjegyzések“ írója feltüntetni szeretné, e tekintetben sem hagyjuk alispánunkat bemártani, de nem hagyjuk mindenkifelett azt a magyar nemzeti nagy érdeket elpraktikálni, hogy ha már a balmazújvárosi birtokviszonyok jövő rendezésének bölcs és hazafias eszméje felvetett, ez az eszme meg is érjen s célzatos és kétes értékű információk el ne férgecskésék azt a haladó kor termő fáján.

A kereseti viszonyok a szegény emberre nézve, hogy olyan jók lennének, mint a „megjegyzések“ írója mondja, az nem áll sem a cselédekre, sem a napszámosokra nézve, ha csak úgy nem számítjuk az évi keresetet, hogy két három nagyobb gyermekével annyira mehet a család fők jövedelme.

De ugyan kérem, annak a felnőtt ifjunak nincsenek-e olyan szükségai, vagy nincsenek-e olyan jogos igényei, melyek az ő saját keresetét részben vagy egészben az ő tulajdon céljára utalják — s ha valamicskét félre nem tesz magának, miből házasodik? Az épen a baj, hogy nem tud félretenni, mert a családfenntartás vonja el tőle, vagy ifju könnyelműség el elpazarolja, nősül aztán adósságra s nem tud kilábolni belőle egy egész életen át. Ha rajtam állana, ugy irányítanám a családok életét, hogy az ifju legalább 16 éves korától kezdve élelmén és ruházatán kívül amit csak meg tud takari-

Kuruc keresztelő tokaji borral.

Irta: Móricz Pál.

II.

Mihály vitéz megköszöri a torkát.

— Tudjátok, akkortájt is nehéz, nyomorúságos sorsot élt ez az árva Magyarországon, meg az elárvult földnépe, amikor én Tamás bátyámmal először indultam ki hazulról, a szép hajdúföldről táborba! A németek akkor is csak így ontották a vérünket, dulták a vagyonunkat, akár csak manapság. Ugy, hogy a hazafiak egy része a Thököly Imre fejedelem zászlaja alá gyűlt és mint kurucok csapásoltak szerteszét az országban. Már szegény ide, szegény oda, mi pedig hajduk kényszerűségből Lipót-pártiak, labancok voltunk; mert a szomszédos várakból mindenfelől töltött ágyukkal és muskétákkal ügylet ránk a bosszuvágyó német katonaság, akik képesek voltak még a sirokat is meggyalázni dühökben.

Ez biz így volt, fiam! Tamás bácsi komoran hajtotta le fejét.

Mihály vitéznek dévajul villant meg a szeme.

— Node kiköszöri a csorbát! S hogy ez is így történt, hamarosan megtörtént! A csüngős száju Lipótnak köszönhetjük. Köszönhetjük pedig azért, mert Lipót urunk a tokaji bornál más egyéb italt nem szeretett. Hanem ezt az italt szerette is. Ugyhogy, még ezekben a harcias időkben is

megkivánta, hogy Bécsbe bort szállítsanak fel neki Tokajból.

— Pedig mókusz is megfelelt volna neki! Így szólt közbe az egyik vitéz, aki tárogatót szorongatott a hóna alatt. Még alig pelyhedzett az arca. Bizonyosan a diák iskolából szokott meg Rákóczi katonájának. Kacagásra gerjedtek a kurucok, még Tamás vitéz is elsmolyodott és az öreg Mihály csak idő multán folytathatta elbeszélését.

— Igen ám, de nem vette be a mókusz vizet a fölséges gyomra, egyesegyedül a tokaji izlett neki. Persze, olesón is jutott hozzá. Felverette a kuruc urak pincéit, lefoglaltatta a kuruc urak szőlőtermését.

— Ehhez mindég jólértettek a bécsieki véleményezte általános helyeslés között Tamás bácsi.

— Persze, hogy jól értettek! Amde, most az egyszer, hisz Tamás bátyám leginább tudja, ebre bízták a hájat!... Mert, hogy a kurucoktól csapásolt országban kereszttül nem merték német lovasokkal szállítani a Lipót urunk kedves italát; tehát két udvarbíróra, meg miránk, pár száz labanera bízták az egész kocsisor bort, Lipót urunk kedves italát. Ugy számítottak a német urak hogy mink kinézésünkre ugys kurucok vagyunk s így könnyebb szerrel elesempészhetjük Bécsbe a nemes italt! Hát jól is ment egy darabig ez az utazás! A kurucokat sikeresen elkerültük! Csak az volt a bökkenő, hogy ahol letáboroztunk, sehol sem volt

csárda! Már pedig mi a lőtás-futásban felette kimelegedtünk, mindennap felette megszomjaztunk, mert elsőbb az egész vidéket ki kellett kémlelni, mielőtt utnak mertük indítani a drága fuvart. Egy darabig csak szomjaztunk is, csak szenvedtünk is, mígnem felzendültek az okosabb hajduk és az udvarbíróra ripakodtunk:

— Hallja az ur! Már Lipót bora ide, Lipót bora oda! Nyomatató lónak nem szokás bekötni a száját. Mink bizony megköszöljük már egyszer ezt a bort! Hátha nem is igazi bor van benne! Szegényszemre kakastejet, vagy mókuszvizet kísérgetünk mi itt — életünk kockázatása mellett — Bécsig?

— Mivelhogy Pinceásó Máthé udvarbíró ur sem utálta a nemes tokaji italt, folytatta eme közbeidőzés után saját szavaival Mihály bácsi, beütöttük az első tokaji hordóbor fenekét... Izlett a nemes ital! Sőt annyira izlett, hogy addig kóstoltgattuk, kóstoltgattuk, mikoron az igazibb labbanevidékhez közeledtünk, — persze, jól nótázva! —... már csak egy szekér borunk volt a Lipót borából! A többi közjóindulattal mind megittuk...

— Hejnye! Pinceásó Máté udvarbíró ur megvakarta a kopasz fejét, (Nem hiában a császárt szolgálta, de meg is kopaszodott fületővéig a jó ur!), ebugatta hajduk, tik ugyan jól megköszölgattátok a Lipót borát... Holott a tokaji főparancsnok által pecsételt levelemben huszonöt szekér tokaji hordós

tani, azt a családalapítás céljára önmagának takarítsa meg.

Tartok tőle, hogy épen a mostani kereseti viszonyok nemesak meg fogják cáfolni a „megjegyzések” adatait, hanem egyenesen alispánunknak adnak igazat, midőn a közlegő inségre irányítja a közigazgatási bizottság figyelmét.

A birtokviszonyokra vonatkozó adatokat nem vonom kétségbe, azt sem veszem tekintetbe, hogy a kisbirtokosok aránylag mégis csak több állami adót fizetnek, mint az uradalmak, de az adatok egybevetését a tekintetben, hogy a földműves családra 10 és egy-negyed katasztrális hold esik, a kellő világításba vagyok kénytelen helyezni. Balmazújvároson tudomásom szerint nem 2000, hanem 3000 földműves család van körülbelül: ha most már a községi lakosok tulajdonát képező 6540 hold földet ennyi család közt elosztjuk, egy családra jut 2:18 katasztrális hold, ennek is azonban több mint fele legelő; tehát egy családra egy katasztrális hold szántóföld sem esik egészen. Hogy a bérletekkel együtt 20,500 katasztrális holdon gazdálkodnak, nem vonom kétségbe, de így is egy családra 6:33 hold esik s a bérlet földeknek csak kis része lévén szántóföld, — szinte erejükön felül jószágartásra vannak kényszerítve.

Tudomásom szerint az egyes bérő gazdaságoknál 100 hold szántóföldre több száz hold legelő esik, mely földek folyton emelkedő hasznobé az elégedetlenséget annyival inkább táplálja, mert a nagybérők több évtizedre megállapított hasznobérükkel kétségtelen előnyben részesülnek felettük.

Ami azt illeti, hogy a zsellérek 5000 katasztrális hold szántóföldet kértek oly kikötéssel, hogy 6 évi használat után az uradalom a már zsarolt földeket pihent földdel eserélje ki: ez ha így igaz, nem lehet másnak minősítenünk, mint egy olyan beugratásnak, mely a népjólét emelésére irányuló komoly törekvéseket diszkreditálja. Ezzel népünkhöz fordulok: nagyon vigyázzanak s minden tuzott követeléstől tartózkodván, — komoly és értelmes magatartásuk által igyekezzenek a világ rokonszenvét biztosítani a maguk számára. De fordulok egyúttal mindazokhoz, akiket illet, hogy népünk összességéről van az elszámolás! Hm! Itt meg amint látom, egy kocsidérék-hordó borsnál több sem égen, sem földön nem találhatik...

— Persze, hogy nem találhatik, mert meg ivódott! — mondotta nemes Dóczy Pál uram, a hadnagyunk.

— Megivódott? Hm! Aranyláncos kereszt helyett most majd a fejünk vágódik le! — borzongva rázta meg kopasz fejét a verhenyeges Pincezásó Máthé udvarbíró ur.

— De biz' nem vágódik az le! — kardját kevélyen esőrentette meg vitélő Dóczy Pál hadnagyunk. — Nem vágódik le a mi fejünk, hanem mi magunk vágódunk el — tovább!

— Ámde hová vágódjunk el, barátoskám? Hová? — Még borközi állapotában is így aggályoskodott a Lipót császár veres, kopasz embere.

— Ahová a magyar szívünk, magyar lelkünk ugyis régóta túr kerget már minket! Atmegyünk az igazi fejedelmünk, szabadsághős Thököli Imre felséges kuruc táborába — folytatta beszédét vitélő Dóczy Pál hadnagyunk.

— És emez borral mitévők leszünk? Mitévők leszünk a Lipót borával? — Ezen kérdéssel akarta megnyugtanni lelkiismeretét — a megmaradt utolsó kocsiteher tokaji borra mutatva — császár urának szolgálatá-

gét ne némelyeknek a tulzása alapján ítéljék meg, hanem azon az alapon, hogy van itt kötelességtudás, szorgalom, hazafias érzés s a kulturális intézményekhez való annyi ragaszkodás is, hogy ennek a népnek gazdasági erősítése meg fogja hozni a maga áldásos gyümölcsét. *Illyés Endre.*

Politikai híreink

Budapest, augusztus 25.

Gróf — a díjak elengedésével. A hivatalos lap mai számában ez a „legfelső kézirat” jelent meg:

Kedves báró Aehrenthal! Nekem és a monarchiának tett kitünő szolgálatait tartós elismerésként és különös hajlandóságom jeléül Önt osztrák grófi rangra emelem a díjak elengedésével.

Kelt Bad-Ischben, 1909. év augusztus hó 17.

Ferenc József s. k.

Az új sütető grófnak elengedett díjakat ügylátszik a monarchia nemzetei fogják megfizetni.

A büntetés alól kibujt oláh képviselők. Aradról jelentik: A rendőrség Pop Cs. István és Suciú János oláh nemzetiségi országos képviselőket román politikai klubnak engedély nélküli megalapításáért elzárásra ítélte. Az ítéletet most a belügyminiszter is jóváhagyta. Kiderült azonban utóbb, hogy az ítéletet nem lehet végrehajtani, mert a rendőrség annak idején elfelejtette a képviselőket kikérni a Háztól.

A vízvezeték akadályai.

Elutasították a Fried és Adorján cég kérelmét. — Az első számú kut sorsa. — Beomlott a vízvezetéki hálózat főcsatornája. — Ki felelős érte?

— A vízvezetéki bizottság üléséből. —

Debrecen, augusztus 25.

A vízvezetéki munkálatoknál a csatornázást a Fried és Adorján cég végzi. A cég nemrégiben kérte a várostól 20 ezer 5 korona 27 fillérnek kiutalását azon a címen, hogy a csatornakészítésnél szivattyuzási műveletet kellett végezni s a fenti összeg így módon merült fel, mint költségdóbblet.

ban megkopaszodott Pincezásó Máthé udvarbíró ur.

Dóczy Pál hadnagyunk kardjára ütött. Kurtán befejezte a döntést.

— Ez a bor, mánhogy a Lipót bora! Megivódik! S ha eddiglen, szégyenszemre, labancok voltunk, a mai naptól fogvást kurucok vagyunk...

Mihály vitéz deres bajszát annál inkább vigan esavarintotta meg befejezett mondókája után, mert már háromélü olasz törét is hegyesre csiszolta. Törött sastollu kalpagu Tamás vitéz bátyjához fordult:

— Kend is ott volt! Kend is mondja! Így történt az eset a Lipót borával? Így történt a mi kuruc keresztelők?

Tamás hajdu nem volt barátja a sok beszédnek, — csak annyit felelt a kérdésre:

— Fiam, Mihály! Mind igaz, amiket mondtál. A Lipót bora, a tokaji bor fordította jóra a mi érzésünket!...

...A tábori tűz még utolsó szikráját rádobta a bujdosó vitézekre, akik a „Lipót borától” nevetve ölegették egymást. Csörgött a kardjuk! Rábugott a tárogató. — Másnap megérkezett a bujdosás földjéről Rákóczi Ferenc és következtek a diadalok. A magyar vitézség regés idői. (Vége.)

A kérelem a vízvezetéki bizottság elé került véleményezés végett.

A bizottság múlt ülésén nem tudott határozni véglegesen a kiutalás kérdésében, mivel a cég és a város között kötött szerződésnek a szivattyuzásra vonatkozó passusa hibás és magyarázatra szorul. Ezen passusra vonatkozólag a bizottság véleményét kért be a főügyésztől, ki a szerződést készítette.

A főügyészi vélemény ma került a vízvezetéki bizottság elé, amely a cég kérelmét mai ülésén tárgyalás alá vette.

Délelőtt tizenegy órakor kezdődött az ülés. Jelen voltak Kovács József polgármester elnöklete alatt Király Gyula tanácsnok, Haty Kálmán vízműfelügyelő, Várady Géza, Aczél Géza főmérnökök, Debreczeni Jenő, a világítási vállalat igazgatója, dr. Fejér Ferenc és Tóth István bizottsági tagok.

Haty Kálmán mérnök előterjesztette a főügyész írásbeli véleményét a hibás szerződési pontról. A vélemény szerint a vállalkozó köteles eszközölni az összes akna- és talajvíz szivattyuzásokat; az, hogy a csatorna-szivattyuzást is teljesítenie kell, — tévedésből nem vétezt a szerződésbe.

A bizottság a főügyészi vélemény alapján tárgyalni kezdte a cég kérelmét, azonban határozatot most sem hozott, hanem kimondta, hogy a vélemény az iratokhoz csatoltatja s megkeresi az építés vezetőséget, hogy a kért összeg kiutalására vonatkozólag terjesszen új indítványt — most már a főügyészi vélemény figyelembe vételével — a bizottság elé.

Ezután Aczél Géza főmérnök tett jelentést az ujonnan furni kezdett I. számú kútról. A jelentés szerint a Törzs és Ormai cég tudomásul vette a bizottság engedélyét az új kut furására vonatkozólag, de nem fogadta el azon bizottsági határozatot, mely a céget okolja a régi kut elrontásával és az ezzel járó károkat sem vállalja magára, minthogy ennek nem ő az oka. Bejelentette a főmérnök, hogy az új kut jelenleg 131 méterre van furva s a kut nemsokára kész lesz, úgyhogy már gondoskodni kell a körülbelül 12 méter hosszú összekötő csatorna elkészítéséről is.

Belentette a főmérnök még az egyik főcsatorna beomlását is, amely vitára adott alkalmat, hogy ki viselje a helyreállítás költségeit. A bizottság a bejelentéseket tudomásul vette, de határozatokat nem hozott, hanem azokat a legközelebbi ülésre halasztotta. — Hasonlóképp járt el a szivattyuzási tervek elkészítésére és a szükséges gépek szállítására vonatkozólag is, amelyek eszközölésével különben már megbízták Kovács József polgármestert, dr. Magoss György főügyészt és Aczél Géza főmérnököt, akik Pazár István budapesti mérnökkel már érintkezésbe léptek a tervezetre vonatkozólag.

Kisebb kérdések elintézése után a bizottsági ülés délután egy órakor véget ért.

A VÁRMEGYÉBŐL.

Uj iskola hadházon. Az állam tudvalevőleg Hajduhadházon hat elemi osztályú népiskolát építtetett. Ennek a felállítása több ezer koronába került, azonban most már teljesen készen van az impozáns, minden tekintetben kifogástalanul felszerelt új iskola. A megnyitás szeptember hó első napjaiban lesz. Ekkor adják át az új iskolát rendeltetésének. A vallás- és közoktatásügyi miniszter már kinevezte az új tanítókat és tanító-nőket. Ezeknek a névsora a következő: Rácz Albert, Balogh Antal, Gál István, Lakatos

Károly, Simon Anna, Sólyom Juliska, Balogh Ida és Mező Erzsébet. A kinevezések általános megelégedést keltettek Hajduhadházon, mert az új tanítók és tanítónők csaknem valamennyien odaválók.

A külföld.

Bulgária mozgósít Törökország ellen.

— Távirati tudósítás. —

Konstantinápolyból jelentik: Vasárnap délelőtt három török katonát bolgár területre lépett és lesből lőtt három bolgár őrré, kik a vasutvonalat őrizték.

A bolgárok azonnal válaszoltak a tüzelésre és a török katonák közül kettőt megöltek, egyet pedig megsebesítettek. A sebesültnek sikerült török területre menekülnie. Délfelé azon a helyen, hol a halottak feküdtek, törökök kezdtek el gyülekezni, hogy a holttesteket elvigyék.

A bolgár hatóságok, mihelyest ezt megtudták, azonnal egy határszéli századot küldtek ki az őrség megerősítésére. Rendes puskatüzelés fejlődött ki, mely egészen estig tartott.

A portán kijelentik, hogy az esetnek nincs semmi jelentősége, Bulgáriában azonban, úgy látszik, mozgósításra készülnek. Egy a bolgár belügyminiszteriumba érkezett távirat azt mondja, hogy a tartalékból eddig egy zászlóaljot hívtak be és ezt még tíz zászlóalj fogja követni.

A szükséges podgyászt és élelmiszereket már utnak indították.

Konstantinápolyból táviratozzák: A bolgár fegyverkezésről és az osztrák-magyar-román katonai egyezmény létrejöttéről szóló hír a portán nyugtalanságot kelt.

Protestáns tanárképző Debrecenben.

A bölcsészet tudományi tanszak ismertetése.

Az akadémiai igazgatóság közlései.

Régi óhaja teljesült a magyar ref. egyháznak és az alföldi magyarságnak akkor, mikor a múlt 1908-9-ik iskolai év elején, a debreceni ref. főiskolában a bölcsészettudományi kar forma szerint is megalakult, ezzel az annyira kívánatos és szükséges prof. tanárképzés megkezdődött.

Az 1908-9-ik iskolai évtől kezdve a debreceni főiskola bölcsészeti szakán a következő tanárok adnak elő: Dr. Öreg János (rendszeres bölcsészet és neveléstan), dr. Ferenczy Gyula (egyetemes történet, diplomatika), dr. Fiók Károly (latin nyelv és irodalom), dr. Pap Károly (magyar irodalomtörténet), Pápay József (magyar és finn-ugor nyelvészet), dr. Darkó Jenő (görög nyelv és irodalom), dr. Erdős József (német nyelv és irodalom), dr. Haendel Vilmos (francia nyelv), Csiky Lajos (angol nyelv). — Mivel a jövő 1909-10-ik iskolai év folyamán az első rendszeres modern (német) nyelvi tanszék is be fog tölteni, tehát hallgatóink a következő szakokra iratkozhatnak be és készülhetnek elő:

Magyar és latin nyelv és irodalom, magyar és német nyelv és irodalom, latin és

görög nyelv és irodalom, latin és német nyelv és irodalom.

E célra a nyilvános előadásokon kívül a híres kollegiumi nagykönyvtár és a külön helyiségekben teljesen felszerelt szemináriumi könyvtárak is rendelkezésre állanak. Ezeknek a szemináriumi könyvtáraknak az a céljuk, hogy segélyükkel jelöltjeink a tanári pályán annyira fontos tudományos kiképzést mentől szakszerűbben megszerezhessék. Innen van, hogy e könyvtárak közvetlen az illető szaktanárok felügyelete alatt állanak, kik a szemináriumi képzést maguk irányítják, a tudományos kutatás és feldolgozás módszereibe hallgatóikat bevezetik, alkalmilag velük együtt dolgoznak s mindenképen azon vannak, hogy tanuló ifjaink javát előmozdítsák.

Ami már azon fontos kérdést illeti, hogy a debreceni főiskola bölcsészeti szakán eltöltött idő, a hallgatott tárgyak s különböző tanári (alap-, szak- és pedagógiai-) vizsgálatok szempontjából beszámíthat-e? — erre nézve örömmel jelenthetjük, hogy a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi miniszter ur részéről — az 1883. középiskolai törvény XXX. t. cikkben lefektett jog alapján, valamint a budapesti és kolozsvári tudományegyetemnek és tanárvizsgáló bizottságok egyhangú javaslatára — a kedvező döntés épen most történt meg: *e szerint tanárjelöltjeink annak idején az Országos Tanárvizsgáló Bizottságok előtt minden különösebb formalitás nélkül, — közvetlenül jelentkezhetnek.*

A tandíj főiskolánkban évi 100 korona, beiratási díj 6 korona. Református vallású bölcsészethallgatók 30 korona tandíjat fizetnek, 4 közülük teljesen tandíjmentesnek vehető föl, — 4 pedig egynegyed tandíjkedvezményben részesülhet. Rendelkezésükre állanak továbbá az ugynevezett bentlakási és tápintézetű jótétemények, mely utóbbiak közül 4 teljesen ingyenes, 4 pedig 60 koronás hely, — azonkívül a főiskola alapítványai és ösztöndíjai, melyekre a főiskolában képviselt intézetek sorrendje, a hallgatók arányszáma és előmenetele szerint a mi tanárjelöltjeink is fölvehetők. Végül megjegyezzük, hogy főiskolánk hallgatói ingyenes betegápolásban, orvos- és gyógyszerrel való ellátásban részesülnek.

Mindezekért a kedvezményekért augusztus 20-ig rövid folyamodást kell beadni és pedig: egyet az akadémiai igazgatóhoz címelve (a bentlakásért), egyet az akadémiai tanáshoz intézve (a tandíj elengedéséért), a tápintézetű és egyéb jótéteményekért). — Az összes folyamodványok azonban érettségi bizonyítvány-másolattal, keresztelő levéllel, szegénységi bizonyítvánnyal stb. felszerelve a bölcsészeti kar dékánjához adandók be, kinél a felvételre is jelentkezni kell, aki minden más tekintetben is felvilágosítást ad.

A beiratkozások szeptember 8-ig egyszerű jelentkezéssel, szeptember 16-ig az igazgató engedélye alapján történnek. Kivételes esetekben október 12-éig a püspöki hivatal is fölvehet. Azok a hallgatók, akik a megelőző évben katonai szolgálatot teljesítettek, október hó 8-ig akadálytalanul fölvehetők.

EGYHÁZ, ISKOLA.

Beiratások és pótvizsgálatok a ref. főgimnáziumban. A helybeli ref. főgimnáziumban a beiratás szeptember hó 1-8. napján délelőtt 9 órától 12-ig lesz. Szeptember 1-4. napján csak a protestáns vallású, a többi napon bármely vallású növendékek vétetnek fel 9-11 óráig csak az I. osztályba, 11-12-ig bármely osztályba lehet jelentkezni. Az iskolai év ünnepélyes megnyitása szeptember 10-én lesz a nagytemplomban délelőtt 10 órakor. A tápintézet szeptember 4-én nyílik meg. A szeptemberi vizsgálatok a következő rendben tartatnak: Javító- és pótlóvizsgálat: a VIII. osztályban szeptember 1-én, az I-IV. osztályban szeptember 2-án, az V-VII. osztályban szeptember 3-án. Felvételi (különbözeti) vizsgálat bármely osztályba szeptember 1-én délelőtt. Magánvizsgálat a VIII. osztályban szeptember 1-én, az I-IV. osztályban szeptember 4-én, az V-

VII. osztályban szeptember 6-án. Érettségi vizsgálat: írásbeli szeptember 5., 6., 7., szóbeli szeptember 10. és 11. Jelentkezni lehet javító érettségi vizsgálatra szeptember 9-én déli 12 óráig, teljes érettségi vizsgálatra szept. 4. déli 12 óráig. Debrecen, 1909. aug. 25. Az igazgatóság.

Materny Lajos lemondása és visszahelyezése az esperesi székbe. Sátoralja-újhegyről táviratozzák: A tiszavidéki evangélikus egyházmege keddi közgyűlését Meskó László államtitkár nyitotta meg. Nagy tetszéssel fogadott megnyitó beszédét egész terjedelmében jegyzőkönyvbe iktatták. Nevezetesen incidense volt a közgyűlésnek Materny Lajos főesperes lemondása, melyet a közgyűlés, tekintetbe véve a lemondás erkölcsi indító okait, elfogadott, de ismét visszahelyezte Maternyt teljes bizalma nyilvánítása mellett a főesperesi székbe. Három órakor a gyámintézeti, négy órakor pedig az iskolai bizottság ülésezett.

Beiratkozás a polgári fiúiskolába. A debreceni négy osztályú, nyilvános, magán polgári fiúiskolában a jövő tanévre szóló beiratkozások naponta d. e. 10-12-ig, d. u. 3-5-ig eszközölhetnek. Az igazgatóság. (Jókai-utca 8.)

Beiratkozás a nyelviskolába. A debreceni újonnan szervezett modern nyelviskola német és francia kurzusaira beiratkozhatni naponta d. e. 11-12-ig, d. u. 3-5-ig. A tanítás az első órától kezdve az illető idegen nyelven folyik. Külön tanfolyamok gyermekek, felnőttek, valamint kezdők és haladók számára. Havi tandíj 10 korona. Abeles Adolf, igazgató. (Szent-Anna u. 18.)

Beiratkozások a zenekonzervatóriumba. A P. Nagy Zoltán államilag kiegészített okleveles zeneitanár igazgatása alatt álló zeneiskolában f. hó 15-én kezdődnek a beiratkozások a zongora-, hegedű és ének-tanszakokra. A tanári kar tagjai államilag képesített zeneitanárok és okleveles művészek. Jelentkezhetnek kezdő és haladó tanulók. — Beiratási díj 5 korona. Tandíj az alsó osztályokban 4 frt., a felsőben 5 frt havonként. A mult tanév értesítője részletes tájékoztatóval díjtalanul kapható az intézet helyiségében, (Piac-utca 26. sz. utcai emeleti-rész) a hivatalos órák alatt: d. e. 11-1 óráig.

Pokolgéppel felrobbantott százados.

Ki volt a merénylő?

Az orosz terroristák közkedvelt fegyverével, a pokolgéppel, mint azt már megirtuk, tegnap elakarták pusztítani Mátyássy Zoltán kassai honvéd századoshadbíró. — A merénylő, aki még eddig ismeretlen a nyomozó hatóság előtt, postacsomagban jutatta a gyilkoló szerszámot a hadbíróhoz, akit a robbanás súlyosan megsebesített és nagy rombolást vitt véghez a lakásban. A robbanás ereje Mátyássyt a falhoz röpitette s égett sebeket ejtett a karján, a mellén és az arcán. — A veszedelmes csomagot Budapesten adták postára augusztus 23-án.

A nyomozást a budapesti rendőrség vezeti. Már házkutatást is tartottak, de eredménytelenül. — Tudósítónknak Tóth János rendőrkapitány, a bünyügyi osztály vezetője a következőket mondotta el a titokzatos bűntényről:

— Eddig csak annyit állapítottunk meg, hogy a ládát, mely a pokolgépet tartalmazta, Budapesten a főpostán, a IV-es számú hivatalban adták föl. A feladást Berkovich Károly postatisztgyakornok közvetítette, ő állította ki az elismervényt. Határozottan emlékszik, hogy a Bachruch-féle ládát egy 40-45 éves hordár adta fel.

Másrésről arról értesülünk, hogy Almádi Sándor postaszolga, aki a csomagot átvette, megnézte és irányítási cédulával ellátva,

ugyanolyan határozottsággal állítja azt, — mint a tisztviselő, — hogy nem hordár volt a főladó.

Az, hogy a Bachruch-cég neve alatt és a cég által használt ládák egyikében adták postára a pokolgépet, arra enged következtetni, hogy az alkalmazottak egyike, vagy ezeknek valamelyik ismerőse adta vagy adatta fel a küldeményt. Ezért ma a nyomozó detektívek elmentek a Bachruch-céghez, hogy az alkalmazottak között széttekintsenek.

A Bachruch-cé alkalmazottai között sok — a nő; a detektívek tehát azt nyomon követték, nincsen-e közöttük valaki, aki a hadbíró századost ismeri és oka volna a haragra, ámbár teljesen valószínűtlennek látszik, hogy a tettes, ha a Bachruch-cégnél van, ilyen módon azonnal magára irányítsa a gyanút.

Inkább feltehető, hogy a pokolgépet vidékről hozta Budapestre és itt adta fel a százados valamelyik haragosa. — Nem lehetetlen, hogy nő szerepel a dologban. A százados tudja, vagy sejt, ki követte el a merényletet, de felvilágosítással nem hajlandó szolgálni.

A tifusz.

Két haláleset. Számos megbetegedés.

Vigyázzunk a tisztaságra!

Debrecen, augusztus 25.

Minden nyáron rettegett veszedelme Debrecennek a tifusz. Nyári hónapokban egymást érik a tifuszmegbetegedések, sőt tavaly, mint emlékeztetés is, járványszerűleg lépett fel ez a rendkívül fertőző betegség.

Az idén is fenyegeti a várost tifusz-veszedelem s bár járványról — szerencsére még nem lehet szó, mégis igen helyénvalók a hatóságok erélyes óvintézkedései, melyeket a veszedelem meggátlására tett.

Tifuszmegbetegedések ugyanis már a város belterületén is előfordulnak s a külsőségekről, hol eddig nagy mértékben pusztított, e betegség behuzódott a városba is. Az elmúlt napok alatt vagy tizenkét tifuszmegbetegedés fordult elő a városban egy halálesettel. Pongor István 21 éves fiatalember halt meg Rakovszky-utcai lakásán hasihagyományban.

A tifusz különösen a külsőségeket nem kiméli. A Balogh-féle téglavetőben a munkások között még sem szűnt meg a tifusz, mely a Macson is nagy mértékben pusztított. A macsi pusztán is van egy halottja a tifusznak Fadjal Mihály 18 éves földműves napszámos személyében.

A tifuszveszedelem elleni védekezésben tehát jó lesz, ha a közönség segítségére megy a hatóságnak és az óvintézkedéseknek eleget tesz. A tifusz ellen csak a tisztaság legnagyobb mértékben való fenttartásával lehet védekezni, a lakosság tehát saját érdekeit szolgálja, ha házatájékát, udvarát a kiadott rendeletek szerint tisztán tartja.

Tisztelettel kérjük vidéki előfizetőinket, hogy az illető postahivataloknál az előfizetés megújítása iránt sziveskedjenek lehetőleg gyorsan intézkedni, hogy a lap küldése fönnakadást ne szenvedjen.

Az orosz tábornok sirja.

Érdekes adatok.

Debrecen, augusztus 25.

Harc tüzeiben elvérzett, elpusztult katonák, nyughelyeit, — még ha nem is a magyar haza szülötte — megörökíteni, ápolni vitéz, lovagias nemzetnek nemes tette. Ez képezi magvát annak a lelkes akciónak, amelyet a „Debrecen” indított. A tegnapi számban — ahol nevem is említést nyer — a további adatgyűjtésre történt felhívás. Im, hadd sorakozzék az eddigi adatokhoz, az eddigi kutatásom eredménye.

Ki volt ez az orosz tábornok?

Marcalli történet írók szerint Kuprianov, a Szücs István akadémiai levelező tag történeti feljegyzései pedig Kyjprjanow néven tesznek róla említést. Későbbi és szintén elfogadott történelmi feljegyzések szerint ugyancsak a Szücs István-féle adatok fogadhatók el irányadóul. A harc körülményei is ehhez szolgáltatják a bizonyító indokokat. Ilyen pl. a harcok helye.

Egyászos kimenetelű csatározások ugyanis a Hatvan- és Mester-utcaikon kifelé, a Köntös és Csige nevű szőlőskertek, a nagyíváni és füredi országút mentén, a Látókép csárda közelében folytak le, amely város részek mintegy természetes folytatásai a Fűvészkert körül elterülő belvárosi résznek.

Kutatásaim során olyféle adatok is merültek fel, mintha a Fűvészkertbe eltemetett orosz főtiszt neve ismeretlen volna és nem magában, hanem egy altiszttel volna ott elföldelve. Ez pedig a Cseodojeff orosz főhadvezér táborában pusztult volna el 1849 július 3-án. Halálát baleset idézte volna elő, akkor ugyanis, amikor az elkobzott fegyverek kerültek máglyára s egyikében golyó lett volna, amely aztán az orosz főtisztet szíven, a tizedes altisztet pedig fejen találta, azonnali halált idézvé elő. Ehez azonban sok kétely fér.

A debreceni csatában halt-e meg?

Ez kétségtelen, hogy a debreceni 1849 augusztus 2-iki csatában. Legalább a rendelkezésre álló adatok e mellett szólanak. A Paskievich főparancsnoksága alá tartozó 80,000 kozák augusztus 2-án ebédközben lepte meg a Nagy Sándor katonáit, akik gyorstüzelséggel, folyton előretörő harkészültségükkel zavarba hozták az oroszokat és ekkor sebesült meg a második hadtest parancsnoka Kyjprjanow, akit egy magyar ágyugolyó jobb combján talált. Haldokolva bukott le lováról a kozákok vitéz tábornoka.

Ekkor törték előre az oroszok és semmisítették meg a magyarok seregét, majd pedig nyomultak be a város felé, magokkal hozva elesett főtisztjük hulláját is. Így került az — ez már nem történelmi adat — a fűvészkertbe.

A csontok elszállítása és a továbbiak.

Ez irányu kutatásom még befejezve nincs. Amit irtam erről, megőszült, sokatlátozott, olvasott emberektől halottam, akik megörökítve előbbi állításokat, újabban is kijelentik, hogy a tábornok csontjait elvitték és pedig azokért nővére jött érte az 1870—1875. évi időközben. Ez irányban megdönthetetlen adatokkal fogok a nyilvánosságra lépni, mihelyt ily irányu nyomozásom teljes befejezést nyert. Kiderül: a megöregedett régi emberek jól emlékeznek-e vagy a csontok ott hevernek-e még? Ez utóbbi azonban teljesen lehetetlen, mert a felásárról határozott írásos adatoknak is lenni kell. Es vannak Debrecenbe emberek, akik ezeket olvasták is.

Még egy hősről.

A debreceni gyászos háboru után Nagy Sándor tábornok vitéz katonái elszéledtek. Ki erre, ki arra menekült. Egyik ily vitéz katonája Nagy Sándornak, névszerint Szurka kapitány a Mikepircs-Hosszupályi országúton keresett menedéket, hogy az épen e tájon állomásozó és már Világos felé készülődő Görgey tábornok csapatjához csatlakozzon.

Kalózkodó kozák katonák azonban a menekülő magyar katonatisztet elfogták és meggyilkolták. Oda temették az országúttól balra. A vitéz katona azóta ott nyngossza örök álmát, minden nagyobb és kiemelkedőbb megjelölés nélkül, csaknem elfelejtetten. Nem zárándokoltak oda most sem ki, halála dicső elmúlása 60-ik évfordulója alkalmából sem, nem kapott e vitéz harcos ekkor sem hivatalos koszorút.

Ezzel kapcsolatosan tehát erről is hadd essék a szó és illetékes tényezőink vegyék e slrt is hivatalos gondozás alá.

Boruss Mihály.

UJDONSÁGOK.

— **Kinevezés.** A földmívelési miniszter Hajdumegye bősziroményi járására Hadházy Jenő hajduhadházi lakos a gazdasági tudósítói tiszttel bizta meg.

— **A főorvos szabadságon.** Dr. Tüdös Kálmán városi tiszt főorvos f. hó 27-ikén szabadságra menvén szeptember 13-ig a várostól távol lesz. Távolléte alatt hivatalában dr. Varga Emil tb. tiszt főorvos, betegeinél pedig dr. Trocsányi Béla ref. kollégiumi orvos helyettesíti. A főorvos szabadságideje alatt részt vesz az országos elmeorvosi értekezleten, valamint a nemzetközi orvosi kongresszuson Budapesten.

— **Orvosokat keresnek.** A budapesti 4-ik hadtestparancsnokság átiratot intézett a debreceni törvényhatósághoz, melyben arra kéri, hogy szólítsa fel az itt lakó, népfelkelésre már nem kötelezett orvosokat, hogy mozgósítás esetére, díjazás ellenében katonai orvosi szolgálat teljesítésére kötelezzék magukat, ha erre még kötelezettséget nem vállaltak volna.

— **A villamos vasut.** A miniszter értesítette a város közönségét, hogy a helyi vasutnak villamosá váló átalakítására vonatkozó közgyűlési határozatot tárgyalás alá vette s hasonló határozatáról a törvényhatóságot értesíteni fogja.

— **Ujtás a pályaudvarokon.** Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter üdvös ujtást rendelt el a vasuti személyforgalom terén. — Nehogy ugyanis a vonatok indulását a várótermekben váró utasok a bejelentő portás tájékozatlansága vagy figyelmetlensége miatt az indulásra kész vonatról lemaradjanak, elrendelte a miniszter, hogy mindazon nagyobb állomásokon, ahol a vonatforgalomban beállani szokott gyakori változások vagy a helyi viszonyok azt szükségessé, illetve indokoltá teszik, a budapesti keleti pályaudvar minájára a kapusok a forgalmi irodával távbeszélő útján köttessenek össze, melynek segítségével a forgalmi szolgálatot tevő tisztviselő a portásokkal közölhesse az indulásra kész vonat irányát, nemét és a vonat által elfoglalt vágány számát. Intézkedés történt aziránt is, hogy egyelőre a budapesti keleti és nyugoti pályaudvarokon, később a vidéki nagyobb állomásokon is a közlekedő vonatok irányát feltüntető táblákon egyuttal a vonat neve (gyors-, személy- vagy vegyes-vonat) a vágány száma, amelyről a vonat indul vagy amelyre a vonat beérkezik és az indulás vagy érkezés ideje is feltüntetessék.

— **Az asztalos-sztrájk.** A hetek óta tartó asztalos-sztrájk ügyében vasárnap különös fordulat történt. Mint ismeretes a debreceni asztalos mesterek a sztrájkoló munkások helyét pótolandó, Budapestről hozattak munkásokat. Mintegy 25 munkás jött le a debreceni műhelyekbe, ahol egy hétig dolgoztak. A hét alatt a munkások a mesterektől 50—60 korona előleget szedtek ki s szombaton egyszerűen kijelentették, hogy nem dolgoznak tovább, mert állítólag csak most értesültek, hogy Debrecenben asztalos

sztrájk van. Végül kérték a munkaadókat, hogy munkakönyveiket haladók nélkül adják ki. A főnökök azonban ebbe nem igen mentek bele, miután a kapott előlegekből a munkások mindössze 15-18 koronát dolgoztak le. Felszólították tehát a munkásokat, hogy az előlegért végezzék el a további munkát. A munkások erről hallani sem akartak s így történt, hogy az ipartestületen a békéltető bizottságot összehívták. A hatóság részéről Mile Pál tb. rendőrkapitány jelent meg, akinek elnöklése alatt folyt le a békéltető-bizottsági ülés. Az ülések terén valóságos rekord volt ez. Epen 5 és fél órahosszat tartott. A bizottság mindkét fél részéről kihallgatta a tanukat. A munkaadók előadták sérelmeiket s követelték, hogy a le nem dolgozott előleget fizessék vissza, vagy pedig álljanak munkába. A munkások megbízottja kijelentette, hogy a fővárosi emberek most tudták meg, hogy itt sztrájk van s ezért léptek ki a munkából. Miután így jogosult a kilépésük, még ellenkövetelést is támasztottak s kérték, hogy az e heti fizetéseket is fizessék ki a munkaadók. A tárgyalások befejezése után Mile Pál elnök fél 11 órakor hirdette ki a békéltető-bizottság határozatát. E szerint a munkások tartoznak a felvett előleget 8 nap alatt a munkaadónak visszafizetni. Amennyiben ezt meg nem tennék, a munkaadónak jogukban áll a munkásokat karhatalommal a műhelybe visszaállítani. A segédek által támasztott követeléseket a bizottság elutasította. A munkások megbízottjai ma közlik feleikkel a békéltető bizottság határozatát.

— **Kiűtött a sertésvész.** A sertésvész ismét felütötte a fejét. Szerencsére csak két körzetben, ugymint az V. és a VIII. állategészségügyi körzetben lépett fel a veszedelmes baj. A zárlatot az illető körzetekre elrendelték, hogy a vész tovább ne terjedhessen.

— **Mihalovits István temetése.** Impozáns volt a részvét, amely Mihalovits István gyógyszerész halálát kísérte. Az elhunyt áldásos tevékenységű férfiut tegnap délelőtt helyezték örök nyugalomra. A József kir. herceg utcai gyászháznál felállított ravatalt elborították az ösmerősök, rokonok és barátok koszorúkkal és virágokkal. A temetés 10 órakor kezdődött. Gróf Ferenc apát-plébános végezte a gyászszertartást fényes segédlettel. A beszentelés után a koporsót a róm. kath. templomba vitték, ahol rekviem volt. Majd megindult a gyászmenet a Szent-Anna-utcai temetőbe. A temetésen Debrecen város társadalmának színe-java jelen volt s őszintén osztozott a nemes lelkű öreg ur elhunytá fölött a mély fájdalomban a halott hozzátartozóival.

— **Ujságíró a brettlin.** A Bika mulatónak igen kedves eseménye Gara Ákos jónévű fővárosi író és hírlapíró konferálása. Gara Ákos — mint konferensziere — nagyon ügyes és szellemes, Szellemessége a modernség zománcával van bevonva. Tegnap este lépett fel először, de már első fellépésével megnyerte a közönség tetszését. Ajánljuk a nagyközönség figyelmébe.

— **Öngyilkos dinnyecsőz.** Hajduhadház határában az éjjel öngyilkosság történt. Tardi Mihály dinnyecsőz ugyanis felakasztotta magát. A 79 éves öreg ember — mint mondják — félkegyelmű volt s valószínűleg elmezavarában követte el tettét. — A debreceni kir. ügyészség a temetési engedélyt megadta.

— **Uj vasut.** Borzsova-Völgyi mármaros-, bereg-, ugoesamegyékben most megnyitott és közlekedik. Ugymint: Kiindulva új vasut közlekedik: u. m. Beregszásztól Nagy-Bereg — Alsó-remete — Bereg-kövesd — Kisfalud — Bilke — Misztice — Zádonya Dolháig. Azután Nagyszőlősről: Salán — Alsó-Karaszló — Kisfalud — Ilosva — Bilke — Misztice — Zádonya Dolháig.

— **Kurucz Szilveszter bűnei.** Sokszor irtunk már arról, hogy Kurucz Szilveszter Vilmos huszárra

egymásután derülnek ki a réme-sebbségnél-rémesebb büntettek. Megállapította azt is a csendőrség, hogy Kurucz Szilveszter a tettése a Gerébi telepen Szabó József koresmáros ellen a mult ősön elkövetett rablómerényletnek. A hadbíróság most folytatja ebben az ügyben a vizsgálatot és tegnap kérte át az iratokat az ügyészségtől.

— **Koldussors.** Szomoru sors jutott osztályrészül Papp Lajos 20 éves szoboszlói legénynek. Elvesztette szemvilágát, majd súlyos beteg lett. Koldulásból tengette nyomoruságos életét. Aztán ráunt mindenre, elkeseredett és tegnap éjszaka felakasztotta magát és meghalt. Az esetet bejelentették a debreceni ügyészségnek, mely a temetési engedélyt megadta.

— **Az összes tanintézetekben** szükséges legújabb kiadású iskolai könyvek, az igazgatóság által megállapított hivatalos tankönyvjegyzék szerint már kaphatók Csáthy Ferencnél Debrecen legrégibb könyvkereskedésében, Egyház-tér 2. szám alatt.

— **A szezon vége felé** járunk s az Arany Bika Mulató közönsége új, kitűnő konferenciával díszeskedhetik. Gara Ákos fővárosi író bevonultatta a Mulatóba az igazi művészetet, a kabaret művészi szellemét. A jó részt általa írt számok írói tehetségéről, az általa előadottak pedig színészi kvalitásairól tanuskodnak. Mellette méltó helyet foglalnak el a férfítárogok. Ráfaly karikatúrái, The Letines akrobata produkciói mindig jók és nevetetők. Ezek mellett szenzáció még az Edelweis duett gyönyörű énekszám. Művésztük szinte utólérhetetlen. Erdélyi Emil, Ferecz Valér, Dussy Angela és a többiek mind-mind kiválóat és szépet nyújtanak.

— **Megszökött a fogházból.** A debreceni rendőrség tegnap táviratot kapott a sátoraljaujhelyi rendőrségtől, hogy az ottani törvényszéki fogházból egy Kiss Fekete Pál nevű fogoly megszökött. — A bűnügyi osztályon meg tették a kellő intézkedéseket, hogy a szökésben levő rabot, ha Debrecen területére szökne, letartóztassák.

— **A nap halottai.** A tegnapi nap folyamán az állami anyakönyvi hivatalban a következő haláleseteket jelentették be: Bauer Margit ref. 7 hónapos, Barai Imre ref. 16 éves, Tóth Sándor ref. 56 éves.

— **Iskola-táskák a legnagyobb választékban kaphatók Mentze Henrik áruházában, Kossuth-u. 4.**

— **A debreceni Zenedébe** való beiratkozás szeptember hó 6-án kezdődik. A tandíj olcsóbb bármelyik zeneiskola, vagy magántanító tandíjánál s tetszés szerinti részletekben fizetendő. Kezdő növendékek hetenként 3 tanórát, a többiek 3 gyakorlati s egy elméleti órát kapnak. Bővebb felvilágosítás nyerhető a zenede helyiségében szeptember 6-tól 12-ig délelőtt 11 órától 1 óráig. Az igazgatóság.

— **Kereskedelmi és pénzügyi** könyvek, irodai felszerelések, Dávidházy Kálmán és Tsa cégnél a legszebb kivitelben kaphatók.

— **A Royal kávéházban** ma és a következő napokon Pongrácz Lajos és Oláh Rudi, az elhunyt Rudolf trónörökös volt udvari zenésze teljes zenekarával hangversenyez.

— **Mentze Henrik áruházában** a legjobb minőségű fésűk, fésű készletek, fejdíszek, hajtűk, illatszerek és szappanok, olcsó szabott árak mellett kaphatók.

— **A legszebb, legtisztább és legújabb** kiadású ódon tankönyvek félárért már most kaphatók Aczél Henrik antiquariumában, Piac-utca, a ref. kistemplommal szemben. — Telefon 575. Vidéki megrendelések pontosan elintéztetnek.

A mikolai vasuti katasztrófa.

A sebesültek kihallgatása.

Mi okozta a karambolt.

Szatmári tudósítónk jelenti, hogy a mikolai vasuti szerencsétlenség dolgában teljes erővel már megindult a bűnügyi vizsgálat is. Barazsu Lajos holttestét ma felboncolták és megállapították, hogy koponyatörésben halt meg. A szerencsétlen embernek a fék zuzta össze a fejét, úgy hogy ott nyomban meghalt.

A satmári törvényszék vizsgálóbírója kihallgatta a halálosan sérült Kovács Lajos vonatvezetőt, ki azt vallotta, hogy mindkét vonaton adtak háromszoros vészfütyöt, de már minden későn volt.

Mint már említettük, az üzletvezetőség több vasutat felfüggesztett állásától. Így felfüggesztették Oláh József és Dobó Gábor pályaőröket. Az előbbinek módjában lett volna a szerencsétlenséget megakadályozni, de aludt és csak az összeütközés robajára ébredt fel.

A karambol végzetes előzménye egyébként az volt, mint a vizsgálat megállapította, hogy a mikolai állomáselőjáró, Pogány Frigyes megállapodott a halmi állomásnak szolgálatot teljesítő hivatalnokával, hogy a két vonat a mikolai állomáson fog találkozni, míg a Mikoláról Halmiba menő 1764. számú vonat Halmiban már a Királyháza felől ugyanakkor érkező 1753. számú tehervonattal keresztez.

Pogány Frigyes állomás-előjáró ilyen értelemben adta ki az 1764. számú vonat mozdonyvezetőjének az indítási parancsot. A mozdonyvezető azonban félreértette a parancsot és úgy értelmezte, hogy már az 1741. számúval is Halmiban kell kereszteznie. Elindította tehát a vonatát akkor, mikor ugyancsak Halmiból vele szemben elindították az 1741-est Mire az állomás-előjáró észrevette, hogy a vonat az állomásból kiment, már az őrházak értesítésére sem volt idő. — Éppen fele utnál, a Tur hidja előtt pár lépéssel ment egymással szembe a két vonat. Itt van az egyedüli kanyarulat az egész pályán, úgy hogy a két mozdonyvezető már csak akkor vette észre a szerencsétlenséget, mikor az elháríthatatlan volt.

A sebesültek állapota javuló félre fordult. Ma behoztak Debrecenbe Demeter Samuel debreceni illetőségű főkezőt, ki a jobb karján és fején sérült meg.

Holnap kifogja őket hallgatni a debreceni rendőrség, amennyiben a satmári ügyészség erre ma táviratban hívta fel.

TÁVIRATOK.

Justh Gyula ünneplése.

Félegyháza, augusztus 25. Justh Gyula ma több képviselő társaságában Félegyházára ment, a kerületben időző Holló Lajos látogatására. A közönség tudomást szerzett Justh érkezéséről és meleg ünneplésben részesítette. Justh beszédet is mondott. Nyilatkozott a helyzetről és az önálló bankról.

Öngyilkos református pap.

Kecskemét, augusztus 25. Nagy Zsigmond szilágybalai 45 éves református lelkész ma hajnalban mellbelőtte magát és meghalt. Hír szerint anyagi zavarok kergették a halálba.

Kivégzett gyilkos.

Berlin, augusztus 25. Hankel Rikárdot, a bécsi Frankfurter ékszerész gyilkosát ma reggel a plötzensei fogház udvarán kivégezték.

Összeesküvő csehek.

Budapest, augusztus 25. Bécsből érdekes politikai szenzációt jelentenek. Aehrenthal külügyminiszter állítólag olyan okmányoknak birtokába jutott, melyek arról szóltak, hogy az annexió legválságosabb napjaiban Prágában a cseh vezérek lázadást szítottak, mely a szerb háboru kitörése napján tört volna ki. Aehrenthal ezeket az okmányokat az udvari köröknél a csehek ellen akarja fordítani, azért a szláv unió lépéseket tett, hogy a helyzetet az udvarnál tisztázzák.

Földrengés Olaszországban.

Siena, aug. 25. A földrengés Buonoventóban jelentékeny kárt okozott. San Lorenzói Merseben majdnem az összes házak beomlottak, vagy erősen megrongálódtak és sok ember megsebesült.

Megint tömeges pálinkamérgezés.

Budapest, augusztus 25. A főváros közelében lévő Vörösváron tömeges pálinkamérgezés történt. A bányamunkások fogyasztási szövetkezete egy fővárosi cégtől zárt palackokban rumot vásárolt eladásra. Azok a munkások, kik ebből a rumból fogyasztottak, nagyon gyanus mérgezési tünetek között megbetegedtek. Hét munkás meghalt, nyolc megbetegedett. A mérges rumkészletet elkobozták, a holttesteket felboncolják. Szigorú vizsgálat van folyamatban.

Közgazdaság.**Budapesti gabonatársaság.**

(Déli zárlat.)

Budapest, augusztus 25.

Buzakinálat és vételkedv mérsékelt. Nyugodt irányzat mellett 40,000 métermázsra került forgalomba 10 fillérrel olcsóbb, később 5 fillérrel olcsóbb árakon. Egyéb gabonanevek nyugodtak. — Idő: változó.

Buza októberre	13:54—55
Buza áprilisra	13:65—66
Rozs októberre	9:63—64
Zab októberre	7:32—33
Tengeri júliusra	0:00—00
Tengeri augusztusra	0:00—00
Tengeri májusra	7:09—10
Repece augusztusra	13:85—95

REGÉNY CSARNOK.**A nagy rejtély.**

— Folytatás. —

Órákig ezután, ha megállithatom a postát, okvetlen megteszem. Gyűlöltem a conductort, a legjobb embert a vitágón. Gyűlöltem a spanyol ponykát, melyek kocsinkat vonták, a legtüzesebb, legelevenebb kis állatokat, melyek valaha esengettyű szóval vidították fel a tájat. Gyűlöltem a ragyogó napot, mely a vidéket szépíteni akarta, és a zamatos léget, mely rá kénytelenített, hogy élvezetet leljek a lélekzésben, akár akarom, akár nem.

Soha utazás nem volt nyomorultabb, mint könnyű és biztos utazásom a határszélig! Csak egy balzsamepp segített szív-fájdalmam elviselésében, egy lopott fűrtöcske Eustace hajából.

Oly kora reggeli órában indultunk el, midőn Eustace még mélyen aludt. Szobájába osonhattam, megcsókolhattam, esendesen sirhattam fölötte és még hajának egy félreévedt fűrtjét is levághattam, anélkül, hogy felfedezéstől kellett volna tartanom. Mikép volt elég erőm őt mégis elhagyhatni, ez óráig még magam előtt is rejtély maradt. Ugy hiszem, anyósom öntudatlanul segítkezett nyujtott ebben.

Fennhordott fejjel, hideg tekintettel feszesen lépett a szobába; könyörtelen sulyt fektetve e szavakra, így szólt: Ha csakugyan menni szándékozol, Valéria, itt a koesi.

Minden nő, kinek csak egy szikrányi esze van, ily körülmények között bizonyosan „szándékozott” volna menni. En szándékozom és meg is tettem.

Azután pedig megbántam. — Szegény emberiség!

Az idő általában azon jó hírben áll, hogy a szenvedő halandóknak legjobb vigasztalója. Véleményem szerint tulbecsülték az időt e tekintetben. A távolság ugyanazt az áldott munkát végzi s ha még változatos-sággal is párosul, sokkal hathatósabban működik az időnél.

A Párisba vivő vonaton már arra is képes voltam, hogy helyzetemet fontolóra vegyem. Elgondoltam, hogy az első meglepetés és első nagy boldogság után, fogadtatásom férjem részéről oly változáson mehetett volna keresztül, mely nem igazolja anyósom belé helyezett bizalmát.

Megengedve, hogy kockáztatok, ha Miserrimus Dexterhez térek vissza, nem lettem volna-e époly meggondolatlan, ha hivatlanul visszatérek oly férjhez, aki kijelentette, hogy házas boldogságunk ezentul lehetetlen s hogy házasságunk végét ért? Azon kívül, ki tudja, a jövő események nem fognak-e mégis igazolni, nemesak önmagam előtt, de előtte is?

(Folyt. köv.)

Intézeti fehérnemű

Kardos Lászlónál,

Kossuth-utca 9.

Fü ingek, sifonból	2-60 korona.
Fü hálógépek, sifonból	3-20 korona.
Fü lábravalók, pamutvászon	1-80 korona.
Fü lábravalók, félvászon	2-20 korona.
Fü lábravalók, croise	2-40 korona.
Leányingek, sifonból	2-20, 2-40, 2-80, 3-20 korona
és feljebb.	
Leányingek, vászonból	3-40, 4-40, 4-80 korona
és feljebb.	
Leánybugyogók, sifonból 1-50, 1-80, 2-40, 2-40 korona	
és feljebb.	
Leánybugyogók, barchentből	1-80 korona
és feljebb.	
Leány szoknyák, barchentből	2-10 korona
és feljebb.	
Leány szoknyák, sifonból 2-20, 2-60, 3-30, 4-40 korona	
és feljebb.	
Leány hálókötösök, sifonból	2-50 korona
és feljebb.	
Leány hálógépek, sifonból	3-20, 3-40, 3-60 korona
és feljebb.	
Zsebkendők	12 fillértől feljebb.
Matracok	11- koronától feljebb.
Paplanok	6-80 koronától feljebb.

Ágyterítők, asztalneműk, ágyneműk, törülközők, alsóderekak, füu gallérok, kézelők és más szükséges dolgok.

Elsőrendű minőség. Telefon 113.

ALAPITTATOTT 1831

CSÁSZÁRFÜRDŐ.

BUDAPESTEN.

Nyári és téli gyógyhely, a magyar irlalmas-rend tulajdona. Elsőrangú **kénes hévvízi** gyógyfürdő; modern berendezésű gőzfürdő, kényelmes iszap-, medence- és kádfürdők, melyek kiváló gyógyhatással használatnak az összes reumatikus- és idegenbántalmaknál. Uszodák, hőlég-, szénszavas- és villamviz-fürdők. Ivó- és belélegzési kura. Prospektust ingyen és bérmentve küld

az IGAZGATÓSÁG.

LOHR MÁRIA

ezeiőtti KRONFUSZ

CSIPKE-, VEGYTISZTÍTÓ ÉS KELME FESÍTŐ

BUDAPEST, VIII., BAROS-U. 85.

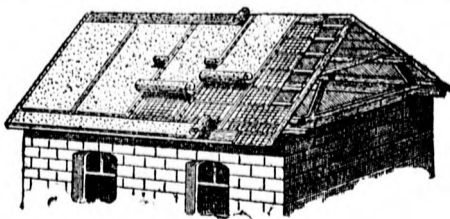
FIÓKOK:

IV., Eskü-ut 6. sz. V., Harmincad-u. 4. (Klotild-palota.)

VI., Andrassy-ut 16. VIII., József-körut 2.

VI., Teréz-körut 39. X., Kálmán-tér 9.

V déki megbízások gyorsan és gondosan teljesítettek.

Biehn Asphalt fedőlemezei

elszigetelő lemezek

Takarék tüzhelyek

Francia konyhák

Sesztina Lajos

vasraktárában

Debreczen, Piac-u. 23.

*Serravallo***KINA-BORA VASSAL.**

A bécsi 1906. évi egészségügyi kiállításon államdíjat és aranyérmét nyert.

Erősítőszert gyöngékedők, vérszegények lábadozók részére. Etvágygerjesztő, idegerősítő, vérjavító szer. — Kiválóan jóízű.

Több, mint 6000 orvosi elismerő nyilatkozat.

J. Serravallo,

csász. és kir. udvari szállító

TRIEST-BARCOLA.

Kapható a gyógyszerárakban fél lit. ü. 2 kor. 60 fill., 1 lit. ü. 4 kor. 80 fill.

Az iskolai év kezdetén

ajánlunk:
leány- és fiú fehérneműket,
zsebkendők, harisnyák, paplan,
matrac, ágy fehérneműk és
flanelltakarókat
nagy választékban, jutányos áron

Donogán és Somossy

Debreczen,
Kistemplom-bazár.

Villamos világitást

lakások, üzletek és egyéb helyiségek részére, malmok, gyá ak, kastélyok saját fizemű berendezéseket, dynamo-motor szellőztető, telefon, szobacsengő berendezéseket helyben és vidéken a legnagyobb szakértelemmel szavatosság mellett

Fazekas Imre

készít DEBRECZEN, Plac-u. 77.
Telefon 567. Eredeti Dr. Just Wolfram lámpa gyári raktára. Legolcsóbb bevásárlási forrás.

MEGLEPŐ SZINTE CSODÁLATOS GYÓGYEREDMÉNYEKA

APTAMÁSI

LITHIUM-GYÓGYVIZ-

az elgyomor, vesese, hólyag és belbántalmaknál valamint asthma, bronchiális, köszvény és húgysavas diathesis eseteiben.

Debreczenben kapható:
KONTSEK GÉZA
fűszer- és csemege kereskedésben
DEBRECZEN, Kossuth-utca.

Villamos világitást,

telefonok, villamos csengők berendezését, javítását, évi jókarban tartását, úgy helyben, mint vidéken legjobb anyaggal, legolcsóbban eszközöl

Földvári L.

Debreceni első elektrotechnikai gyár és villamos-szerelési vállalat. — Csillárok, ivlámpák, villamos motorok, szellőztetők, dinamok állandó nagy választékban. Raktáron tartom a legjobb gyártmányú Wolfram és Osmium égőket.

Legrégibb épületüvegezési és képkeretezési vállalata

Blattner Gyula

Telefon 468. sz.

Főter 69., Megyeházzal szemben.

Alapított 1801.

Építkezések beálltával ajánlja magát új és ó épületek, kirakatok beüvegezésére, melyekhez állandóan nagy raktárt tartok mindenemű üvegtáblákból.

Gyors és pontos kiszolgálás, jutányos árak. Költségvetések kívánatra díjtalanul. Állandó nagy raktár mindennemű kész ablakokban, ugyszintén képkeretekben, stb.

Megakadályozza a hajhullást!

Megakadályozza a korpaképződést!

Erősíti a hajnövést!

Éleszti az idegeket!

DR. DRALLE NYIRFA-HAJVIZE

a legnemesebb és legtermészetesebb fej- és hajviz.

DRALLE GYÖRGY, HAMBURG.

Nagybani raktár Ausztria-Magyar ország részére: M. Hoffmann & Co., Tetschen a. d. E.

Nyári idényre

olcsó áron ajánl

Angol Jefirt, francia Batiztot, fehér és szines ruhavásznat

mosó és gyapju Dalaint borduros mosó árut hazai gyártmányu fehérneműeket, kartonokat férfi és női keztüket és harisnyákat, Siffon vászon és asztalneműket nyári takarót és paplanokat.

Napernyők minden árban.

SZÉPE LAJOS

női divatüzlete DEBRECEN, Kossuth-utca 6. sz.

APRÓ HIRDETÉSEK.

10 szög 40 fillér, azontul minden szó 4 fillér, a legkisebb hirdetés 40 fillér.

Levélbeli tudakozásokra pontosan válaszolunk, kérjük azonban a szükséges postabélyeget. Apróhirdetéseket postautalvánnyal is lehet földadni, a szelvényen a szöveg könnyen elfér. Apróhirdetéseket a kiadóhivatalt felvesz d. e. 8-1-ig és d. u. 2-8-ig gróf Dégenfeld-tér 2. sz. I. emelet, a folyosón az első ajtó.

Minden ok

amellett szól, hogy vegye igénybe a „Debreczen“ apróhirdetéseit, mert

- Ha állást kerest — ott talál.
- Ha lakást keres — ott talál.
- Ha alkalmazást keres — ott talál.
- Ha társat keres — ott talál.
- Ha oktatást keres — ott talál.
- Ha butort keres — ott talál.
- Ha hangszert keres — ott talál.

Szóval bármire is szüksége van, ott megtalálhatja, ha pedig eladni akar valamit, ott eladhatja.

Levelezés.

Levele van a kiadóban és a hivatalos órák alatt átvehetik: „Szépem“, „Kálmándi“, „Zugló“ jeligére.

Karozagujfalusi. Levelét csak ma kaptam meg, sajnos, bizonytalan ideig nem vagyok debreceni lakos. Visszajövet, e lap hasábjában jelezni fogom Debreczenben létemet.

A német nyelv gyakorlása végett ismeretséget óhajt kötni uri fiatalember, oly tisztességes nő vagy férfival, ki magyarul csak nagyon keveset tud. Leveleket a kiadóba „Drezda“ jeligére kérek.

Komoly iparos elvenne 18—23 éves leányt vagy gyermektelen özvegyet 2000 korona hozománnyal. Leveleket „Barna legény“ jeligére a kiadóba kérek.

Feltétlen uri ember hasonló urhölgy komoly ismeretséget óhajtja. Levelet „Kellemes sétapartner“ jeligére a kiadóba kér.

Ajánlat.

Aromás és zamatos pörkölt kávék kaphatók Félegyháznál. Villanyüzemű kávé pörköltje a kirakatban Piac- és Miklós-utca sark. 6

Írásbelli másolási munkálatokat szép, helyesírással bíró fiatalember elvállal. Cim a kiadóban.

Borsos-féle hajszesz kapható Mihalovits Jenő gyógyszerházában.

Greisz Izidor és Juha János, Sáp községből (Bihar m.) hajlandó a veni szándékozóknak, helybe szállítva, eserepet 28 koronájával adni.

Uraktól levett ócska ruhákat igen tisztességgel árban vesz Rösenberg Béni Debreczen Bádogos-u. 1. 15

Iskolakönyvek vidéki megrendelését leggyorsabban és pontosan intézi, Debreczen legrégibb könyv- és papirkereskedése: Csáthy Ferenc, Egyház-tér 2. sz.

Blattner Gyulánál főtér, megyeházzal szemben, képek keretezése a leggyorsabban készülnek.

Zongora órákat ad kezdők és haladók számára előkelő urileány. Cim a kiadóban.

Udvari lakás, két-két szobás, előszobával, konyha, kamara, pince és faskamarával, az egyik minden órán kiadó, a másik november 1-re. Az udvarban jó víz. Egyalmom-u. 5. sz.

Kereslet.

Keresek haszonbérbe, minél hosszabb időre és azonnali átvételre egy 150—200 holdas és egy 4—500 holdas, kellő gazdasági épületekkel, lakóházzal ellátott, jöminőségű kis birtokot Debreczenhez lehetőleg közel, mindenesetre vasuti vonal mentén. Tisztaelege, 1909 augusztus hó. **Szabó Gábor,** főjegyző.

Vasárnap délután egy fehér napernyőt a kisvonaton felejtettem. Kérem megtalálóját, szolgáltassa be e lap kiadókivatalába, hol jutalomban részesül.

Ügyes kárpos munkavezetőnek, valamint egy kárpos raktárnoknak felvéteit Killer Ede butorgyárosnál.

Árva leány, feltétlenül tisztességes, azonnali alkalmazást és igazi otthont nyerhet — mint minden — keresztyén uri családnál. Cim a kiadóban.

Eladás.

Egy jókarban levő gyermekkosci és egy függőlámpa eladó. Cim: Péterfia-utca 53.

Bihar—Dioszegi bor, hordószámra eladó Csapó-utca 27. sz.

Egy jókarban levő zongora eladó. Cim a kiadóban.

Billiárd-asztal, ebédlő-kredenc eladó, asztalomunkákat elvállalok. Eötvös-utca 112. Nagy.

KOVALD PÉTER ÉS FIA

cs. és kir. szabadalm. kelme és szőrmefestő, vegytisztító és gőzmosó-gyár BUDAPEST, VII., Szövetség-utca 37.

Megbízói kényelmét szem előtt tartva elhatározta, hogy minden tekintélyes vidéki városban képviselőket létesít és ezáltal módot nyújt a nagyérdemű közönségnek arra, hogy cégét — a csomagolás és postaköltségek mellőzésével — közvetlenül felkereshesse **SCHWARTZ R. Debreczen Dégenfeld-tér 8. szám** vette át a képviselőt és a gyár rendes áraiban vállalja az uri-, női- és gyermeköltönyök, diszító és butorszövetek, függönyök, kézimunkák, szőnyegek, csipke és végárúk, szőrmék stb.ik vegytisztítását és festését. **Ugyazintén ágytollak tisztítását és fehéreneműek mosását is.** A nagyérdemű közönséget biztosítva kifogástalan munkájáról és mindenkor méltányos árairól, szíves jóindulatába és figyelmébe ajánlja a képviselőt és számos megbízatást kér a

Kovald Péter és Fia cég.

Nyomatott Debreczen szab. kir. város könyvnyomda-vállalatánál.

ISKOLÁS FIUK

és leányok részére olcsó, szabott áron beszerezhetőek:

Kész fehéreneműek, ingek, lábravalók, harlisyák, zsebkendők.

Paplanok, matrácok, ágylepedők, flaneltakarók.

Fiuknak Brassói posztók,

Leányoknak intézeti sötétkék gyapju Cheviot ruhaszövetek és hozzávalók

Szabó Lajos Fiai

divat- vászon- és szőnyeg-raktára

Debreczen, Rózsa-u. I.

Alapított 1842. évben.

A BORSOS-féle

HAJSZESZ a legjobb hajnövesztő és hajápoló szer. **Hatása bámulatos.** Megszünteti a hajhullást, a hajvégek megtöredezését. **NŐTETI A HAJÁT** és nem változtatja annak színét. — Kapható:

Mihalovits Jenő
gyógyszertárában
DEBRECZEN.

Az összes középiskolákban,

u. m.: gymnasium, reál, kereskedelmi, felsőleány, polgári fiu- és leányiskolákban, tanító- és tanítónőképződekben stb. szükséges

tan- és segédkönyvek

használt, de kifogástalan jó állapotban kaphatók, ugyazintén az összes iskolákban használt író- és gyakorló füzetek, író- és rajzszerkek, rajztömbök, körzők, rajzdeszkák, fejes- és háromszög vonalzők, festékek, tusok, színes tenták stb. legelőnyösebben beszerezhetőek

Szabó István

antiquáriuma, papír-, író- és rajzszerkek kereskedésében

Debrecen, Piac-u. 16.

(Alföldi Takarékpénztár épület.)